

24. september 2014

Demente i ældreplejen

FOA har i perioden fra den 11. til den 22. september gennemført en undersøgelse blandt 786 medlemmer i ældreplejen om deres arbejde med demente. Kun medlemmer af FOAs Social- og Sundhedssektor er spurgt. Undersøgelsen er gennemført via FOAs elektroniske medlemspanel, Medlemspulsen. Svarprocenten i undersøgelsen var 59.

Hovedresultater:

- **Flere borgere med demens:** To ud af tre medlemmer på plejecentre og knap hvert andet medlem i hjemmeplejen (44 procent) har inden for de seneste to år oplevet, at der er kommet flere borgere med demens på deres arbejdsplads. Kun 1 procent møder færre borgere med demens. Samtidig svarer næsten to ud af tre medlemmer på plejecentre (63 procent) og knap hvert andet medlem i hjemmeplejen, at de demente har større behov for hjælp end for to år siden.
- **Mindre tid til de demente:** 2 ud af 3 medlemmer på plejecentre oplever, at der er blevet mindre tid til at tage sig af de demente inden for de seneste to år. Det samme svarer knap hvert andet medlem i hjemmeplejen.
- **Demente modsætter sig hjælp:** 28 procent af medlemmerne på plejecentre må mindst en gang om ugen undlade at give demente medicin, fordi den demente modsætter sig. Tilsvarende må hver tredje mindst en gang om ugen opgive at hjælpe med toiletbesøg/bleskift (36 procent), påklædning (31 procent) og hjælp til spisning/drikke (30 procent). I hjemmeplejen er der generelt færre, der må undlade at udføre opgaverne.
- **Bleskift springes over pga. manglende tid:** Hvis medlemmerne i hjemmeplejen har tilstrækkelig tid til opgaverne hos alle/næsten alle demente, er det kun 13 procent, som mindst en gang om ugen må undlade hjælp til toiletbesøg/bleskift. Hvis de derimod har tilstrækkelig tid hos ingen/næsten ingen af de demente, må 34 procent ugentlig undlade hjælp til toiletbesøg. De samme sammenhæng gælder i forhold til hjælp til at spise/drikke.
- **Mange plejecentre er ikke indrettet til demente:** Kun 5 procent af medlemmerne på plejecentrene er helt enige i udsagnet: "Min arbejdsplads er fysisk indrettet, så den forebygger konflikter for de demente". 6 ud af 10 er enten helt eller delvist uenige i udsagnet.
- **Vold fra demente:** Hvert femte medlem på plejecentre er udsat for fysisk vold fra demente mindst en gang om ugen. 22 procent oplever vold fra demente 1-3 gange om måneden.
- **Medlemmerne er godt rustet til arbejdet med demente:** Henholdsvis 81 og 89 procent af medlemmerne i hjemmeplejen og på plejecentre, mener at de i høj eller nogen grad har den fornødne viden og erfaring til at arbejde med demente borgere.

KONTAKT

Rapport udarbejdet af:

FOA Kampagne og Analyse

Presse/Fagbladet:

Politisk ansvarlig:

Katrine Bonde Nielsen
Tlf. 46 97 2385

Anne Mejer
Tlf. 46 97 2473

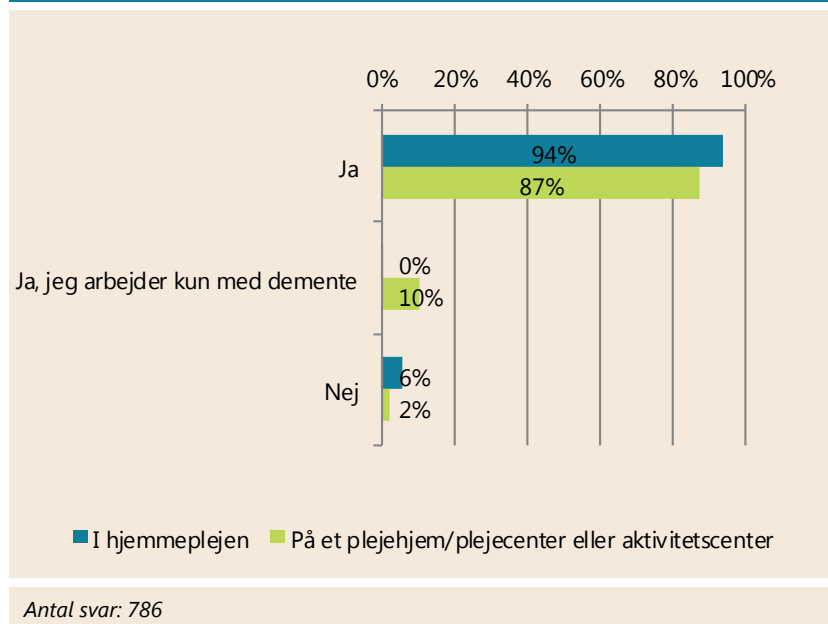
Karen Stæhr
Tlf. 46 97 2310

Udbredelse

Figur 1 viser, at størstedelen af medlemmerne arbejder med demente borgere på deres arbejdsplads. Det gælder for 94 procent af medlemmerne ansat i hjemmeplejen og 87 procent af de ansatte på plejecentre. Desuden svarer 1 ud af 10 (10 %) af medlemmerne ansat på plejecentre, at de kun arbejder med demente. Det kan eksempelvis være på særlige demensafsnit.

Kun medlemmer, som arbejder med demente, indgår i den øvrige del af undersøgelsen.

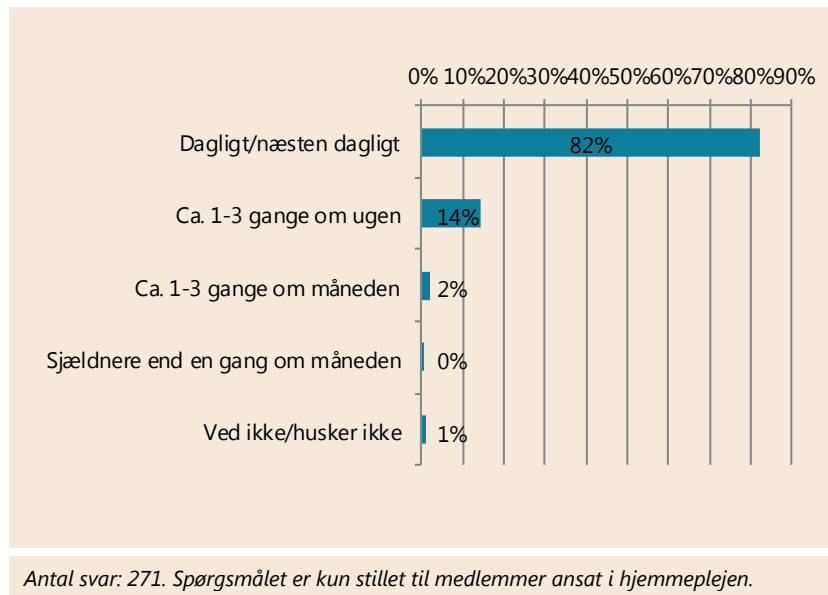
Figur 1 Arbejder du med demente borgere på din arbejdsplads?

3 ud af 4 møder demente dagligt

Medlemmerne i hjemmeplejen er spurgt, hvor ofte de møder demente i deres arbejde. Mere end 8 ud af 10 (82 %) af medlemmer ansat i hjemmeplejen svarer, at de dagligt eller næsten dagligt møder demente borgere i deres arbejde. 14 procent svarer 1-3 gange om ugen og 2 procent 1-3 gange om måneden. Ingen medlemmer svarer sjældnere end en gang om måneden.

Figur 2 Hvor ofte møder du i gennemsnit demente borgere i dit arbejde?

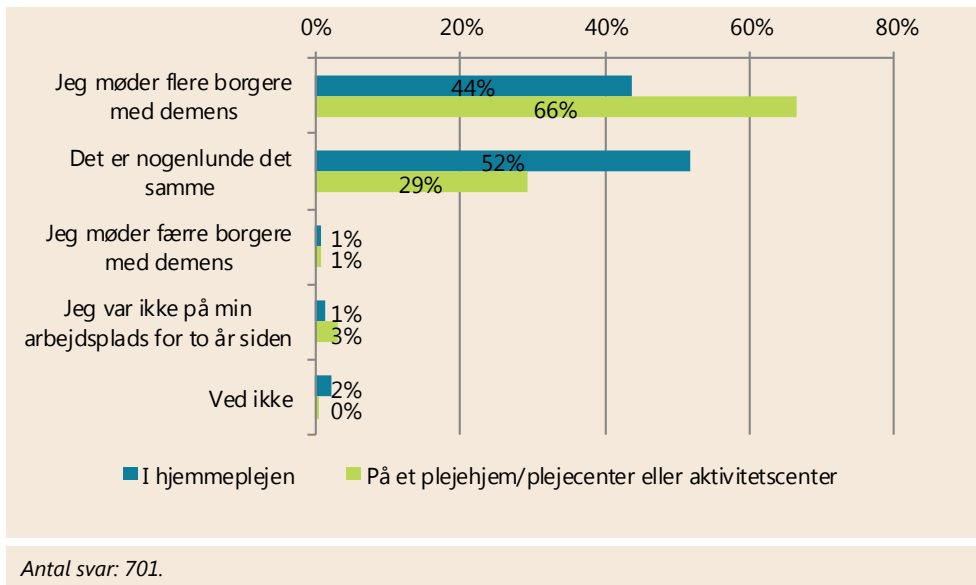

Medlemmerne blev stillet samme spørgsmål i en undersøgelse i 2011. Her svarede 76 procent, at de arbejdede med demente dagligt. Der er dog ikke nogen statistisk sikker forskel mellem andelen i dag og i 2011.

Udviklingen: Flere borgere med demens

Knap halvdelen (44 %) af medlemmerne ansat i hjemmeplejen møder i dag flere borgere med demens i deres arbejde, end de gjorde for to år siden. Det gælder for to tredjedele (66 %) af medlemmer ansat på plejecentre. Halvdelen (52 %) af medlemmerne fra hjemmeplejen svarer, at det er nogenlunde det samme, mens det gælder for knap en tredjedel (29 %) af medlemmerne ansat på plejehjem. Kun 1 % i hjemmeplejen og 1 % på plejecentre svarer, at de møder færre borgere med demens i dag.

Figur 3 Tænk på de seneste to år. Møder du flere eller færre borgere med demens i dit arbejde, nu end for to år siden?

Det er en helt generel tendens i medlemmernes kommentarer i undersøgelsen, at det er problematisk, at der kommer flere demente på de almindelige somatiske afsnit på plejecentrene, så demente og ikke-demente blandes. Flere nævner, at det skaber stor utryghed for de øvrige beboere fx når de demente er udadreagerende. Samtidig følger der ikke de nødvendige personaleressourcer med til de demente.

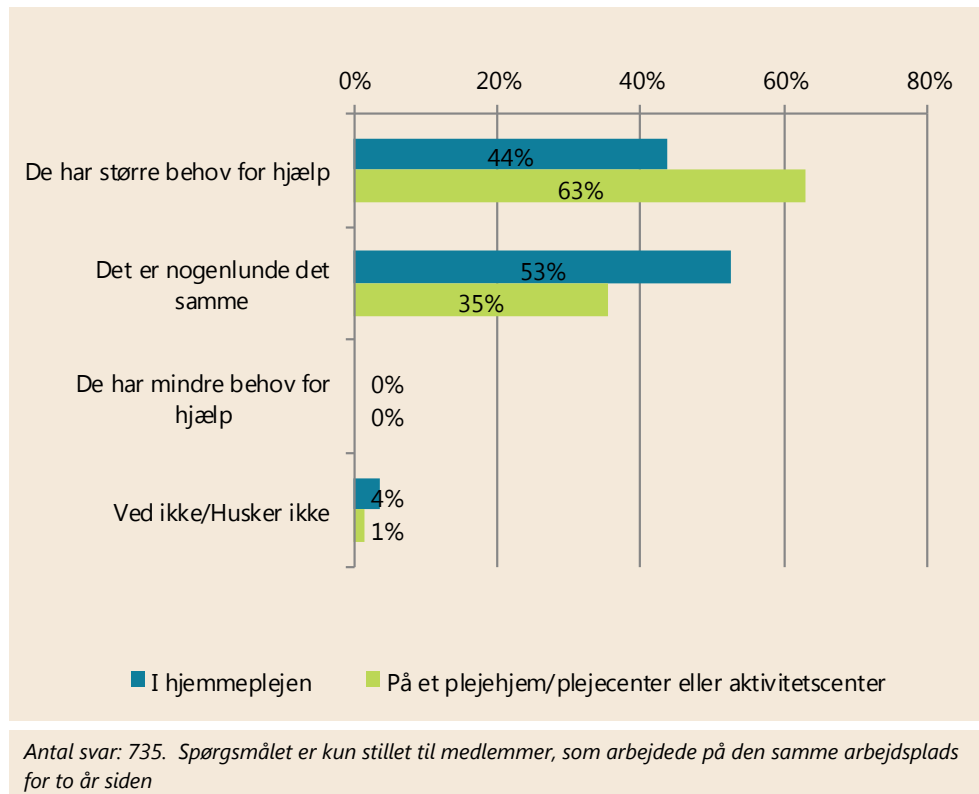
Der kommer flere og flere borgere ind på de somatiske afdelinger. Det er ikke særligt hensigtsmæssigt, da der jo heller ikke er så god normering, som på et demensafsnit. Jeg tror, at politikerne i deres spareiver, ser fuldstændigt bort fra, hvilke problemer det kan give for almindelige mennesker, som hele døgnet skal bo dør om dør med demente mennesker. På min arbejdsplads oplever vi i øjeblikket borgere, som er meget frustrerede på grund af demente, der ikke kan finde ud af det, og som går ind på de andres stue, tager måske de andres ting i troen på, at det er deres eget. De vandrer oppe om natten og vækker de andre medbeboere.

Social- og sundhedshjælper, plejecenter

Demente har større behov for hjælp

44 procent af medlemmerne ansat i hjemmeplejen svarer, at de demente borgere har større behov for hjælp i dag, end de havde for to år siden. Dette gælder for 63 procent af medlemmerne ansat på plejehjem. Ingen medlemmer oplever, at de demente borgere har mindre behov for hjælp i dag, end de havde for to år siden.

Figur 4 Tænk på de demente, som du møder i dit arbejde. Har de demente borgere et større eller mindre behov for hjælp i dag end for to år siden?

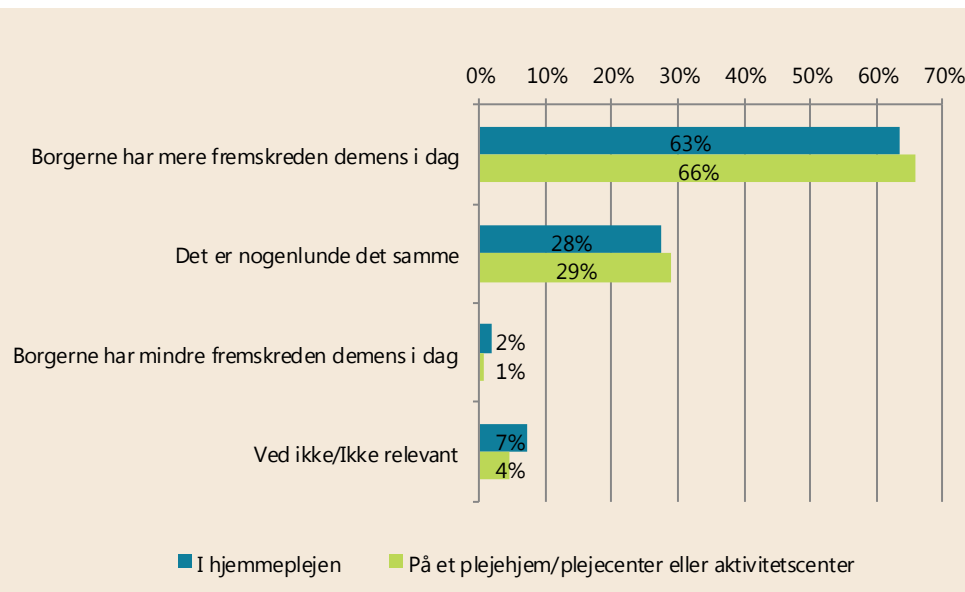

Demente visiteres senere

Omkring to tredjedele af medlemmerne oplever, at borgerne har mere fremskreden demens, når de visiteres fra eget hjem til plejebolig/plejecenter i dag end for to år siden. Det er en oplevelse, der deles mellem medlemmerne i hjemmeplejen og på plejecentrene.

Ca. 3 ud af 10 (henholdsvis 28 % og 29 %) svarer, at det er nogenlunde det samme, mens kun henholdsvis 2 og 1 procent svarer, at borgerne har mindre fremskreden demens i dag end for to år siden.

Figur 5 Tænk på de seneste to år. Oplever du, at de dementes sygdom er mere eller mindre fremskreden, når de visiteres fra eget hjem til plejebolig/plejecenter i dag end for to år siden?

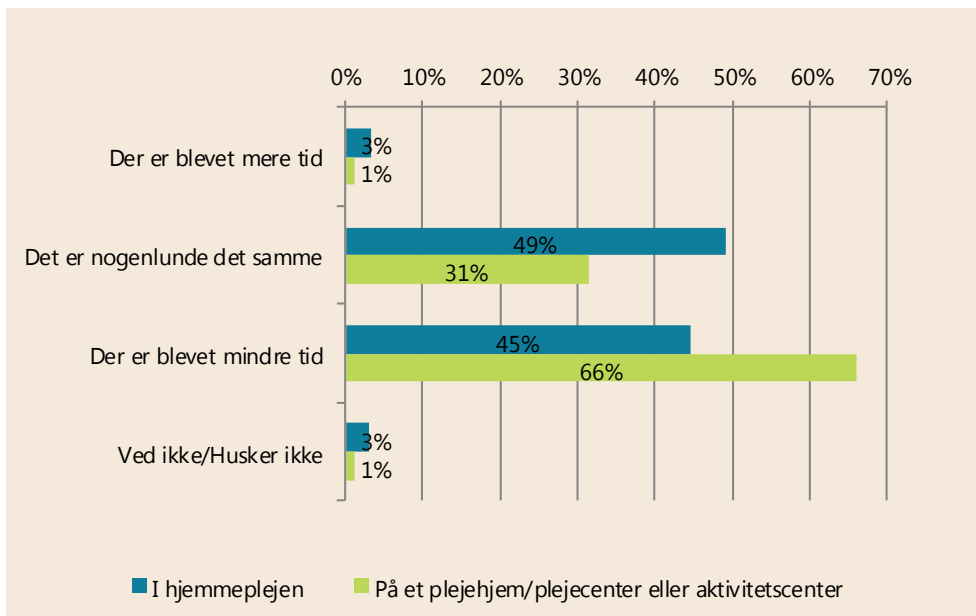

Antal svar: 734. Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, som arbejdede på den samme arbejdsplads for to år siden.

Der er blevet mindre tid til de demente

2 ud af 3 medlemmer på plejecentre oplever, at de i dag har mindre tid til den enkelte demente sammenlignet med for to år siden. Det viser figur 6. Det samme gælder knap hvert andet medlem i hjemmeplejen (45 procent). Meget få medlemmer oplever, at de har fået *mere* tid til at tage sig af de demente borgere inden for de seneste to år. Det gælder 3 procent fra hjemmeplejen og 1 procent fra plejecentre.

Figur 6 Tænk på de demente, som du møder i dit arbejde. Har du inden for de seneste to år oplevet, at der er blevet mere eller mindre tid til at tage sig af de demente borgere?

Antal svar: 734. Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, som arbejdede på den samme arbejdsplads for to år siden

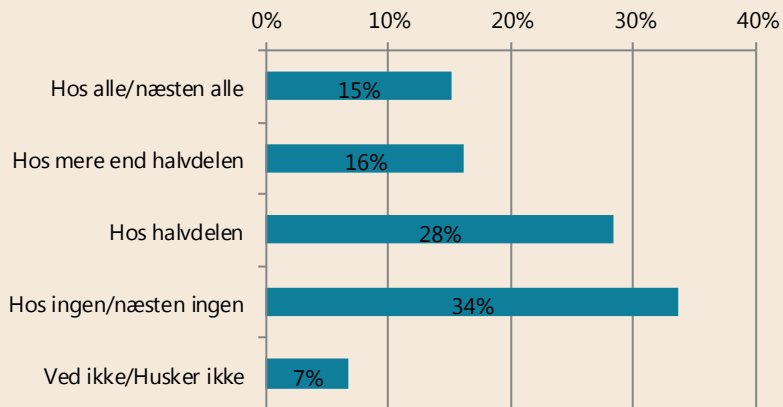
Det kan være svært at have overskud til den demente pga. tidspres. Jeg går ofte derfra med en dårlig samvittighed.

Social- og sundhedsassistent, plejecenter

Ikke afsat tilstrækkelig tid til opgaverne

Medlemmerne i hjemmeplejen er spurgt i hvor stor en andel af besøgene hos de demente, der er afsat tilstrækkelig tid. En tredjedel (34 %) af medlemmerne oplever, at der hos ingen eller næsten ingen af de demente borgere er afsat tilstrækkelig tid til at løse deres opgaver. 28 procent svarer, at der er tilstrækkelig tid hos halvdelen af de demente borgere, 16 procent hos mere end halvdelen og 15 procent hos alle eller næsten alle.

Figur 7 Hos hvor stor en andel af de demente borgere oplever du, at der er afsat tilstrækkelig tid til at løse dine opgaver?

Antal svar: 265. Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer ansat i hjemmeplejen.

Det er fint, at der er fokus på demens, og at vi kommer på kursus i emnet. Problemet er bare, at det ikke er muligt at arbejde efter det, vi har lært, da der ikke visiteres den nødvendige tid til at udføre opgaverne på den mest hensigtsmæssige måde over for den demente.

Sygehjælper, hjemmeplejen

Mange opgaver kan ikke udføres, fordi demente modsætter sig

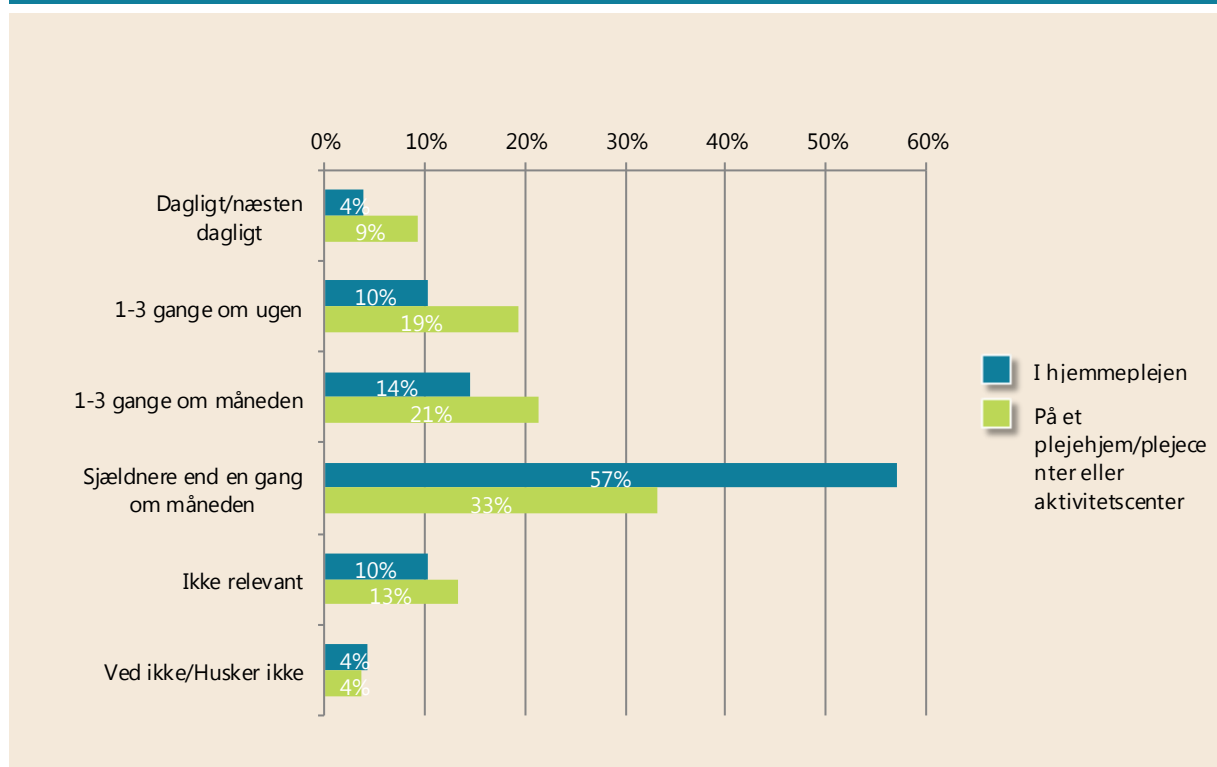
Medicingivning

1 ud af 10 (9 %) af medlemmerne ansat på plejecentre må dagligt eller næsten dagligt undlade at give demente borgere deres medicin, fordi de modsætter sig. 2 ud af 10 (19 %) må undlade det 1-3 gange om ugen, 21 procent 1-3 gange om måneden og 33 procent sjældnere end en gang om måneden.

I hjemmeplejen må 4 procent af medlemmerne dagligt eller næsten dagligt undlade at give medicin, fordi den demente modsætter sig. 1 ud af 10 (10 %) oplever det ugentligt, og 14 procent oplever det 1-3 gange om måneden. 57 procent i hjemmeplejen oplever det sjældnere end en gang om måneden.

At de demente modsætter sig medicingivningen, er altså tilsyneladende et større problem på plejecentre end i hjemmeplejen. Dette hænger også sammen med, at andelen af demente borgere på plejecentrene generelt set er højere end i hjemmeplejen.

Figur 8 Hvor ofte må du undlade at udføre følgende opgaver, fordi en dement modsætter sig? - Medicingivning

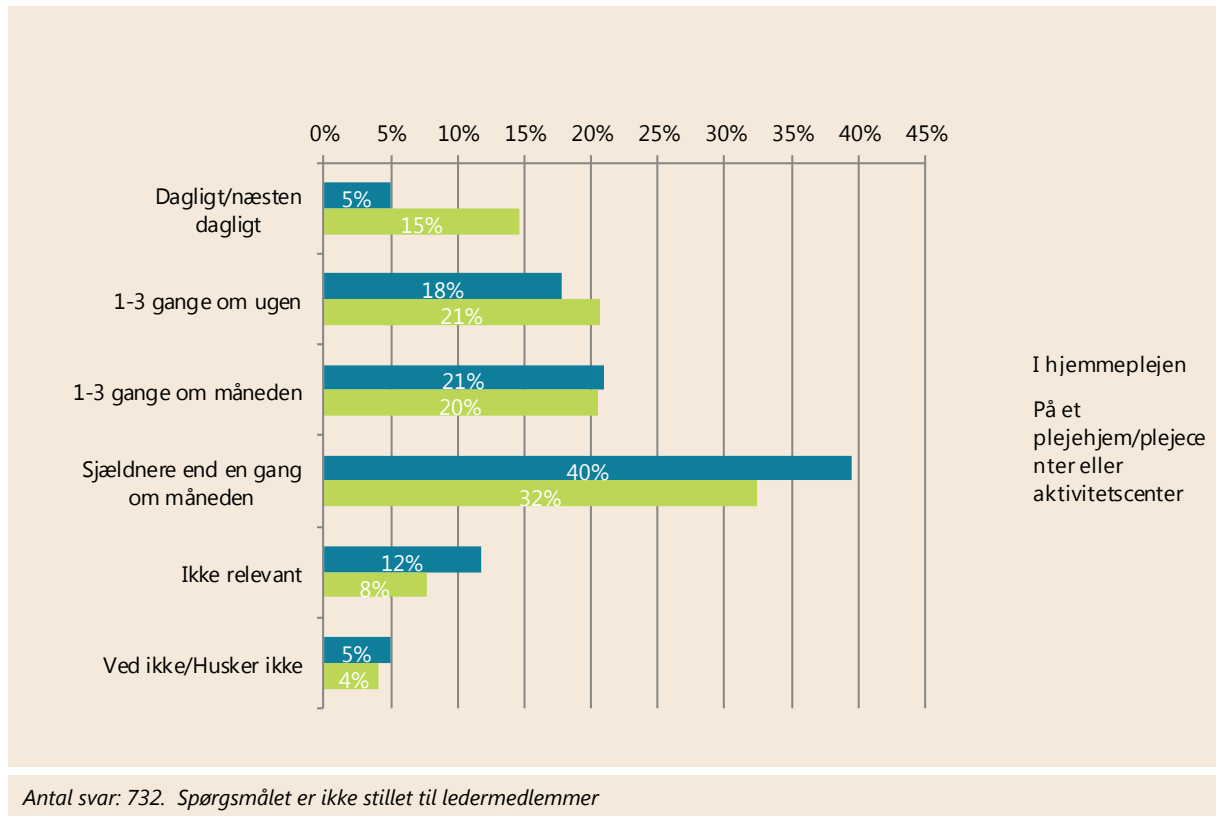
Antal svar 732. Spørgsmålet er ikke stillet til ledermedlemmer

Toiletbesøg/bleskift

Blandt medlemmer ansat i hjemmeplejen svarer 5 procent, at de dagligt eller næsten dagligt må undlade at hjælpe demente borgere med toiletbesøg eller bleskift, fordi den demente borger modsætter sig. 18 procent svarer 1-3 gange om ugen, 21 procent 1-3 gange om måneden og 40 % sjældnere end en gang om måneden.

Blandt medlemmer på plejecentre svarer 15 procent, at de dagligt eller næsten dagligt må undlade at hjælpe demente borgere med toiletbesøg eller bleskift, fordi den demente modsætter sig. 21 procent må undlade det 1-3 gange om ugen, 20 procent 1-3 gange om måneden, og 32 procent svarer, at de må undlade det sjældnere end en gang om måneden.

Figur 9 Hvor ofte må du undlade at udføre følgende opgaver, fordi en demens modsætter sig? - Toiletbesøg/bleskift

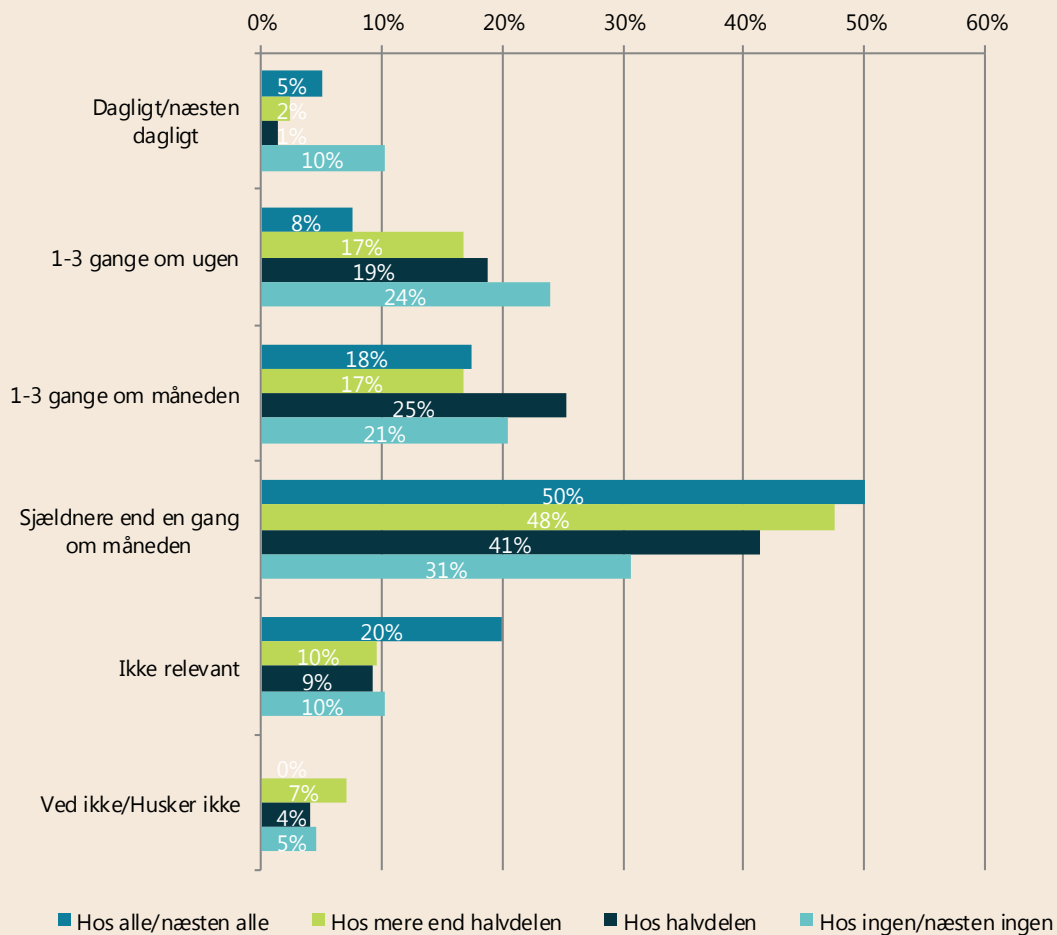

Hvor ofte medlemmerne må undlade at hjælpe med toiletbesøg/bleskift påvirkes tilsyneladende af, om de oplever, at der er tilstrækkelig tid afsat hos borgerne.

Figur 10 viser sammenhængen svar for medlemmer i hjemmeplejen. Hvis medlemmerne har tilstrækkelig tid til opgaverne hos alle/næsten alle borgere, er det kun 13 procent, som mindst en gang om ugen må undlade og hjælpe med toiletbesøg/bleskift, fordi en demens modsætter sig. Hvis de har tilstrækkelig tid hos ingen/næsten ingen, må 34 procent undlade toiletbesøg/bleskift mindst en gang om ugen. Forskellen er statistisk sikker.

Figur 10 Hvor ofte må du undlade at udføre følgende opgaver, fordi en dement modsætter sig? - Toiletbesøg/bleskift

Krydset med: Hos hvor stor en andel af de demente borgere oplever du, at der er afsat tilstrækkelig tid til at løse dine opgaver?

Antal svar: 263. Spørgsmålet er ikke stillet til ledermedlemmer

Det gælder eksempelvis denne social- og sundhedshjælper:

Der mangler mere tid og ro til nogen af de demente, selvom handleplanerne er godt beskrevet og skal følges, er det svært at følge dem til hverdag pga. sygemeldinger, og at der ikke kommer afløsere ind. Og det går ud over de andre borgere.

Social- og sundhedshjælper

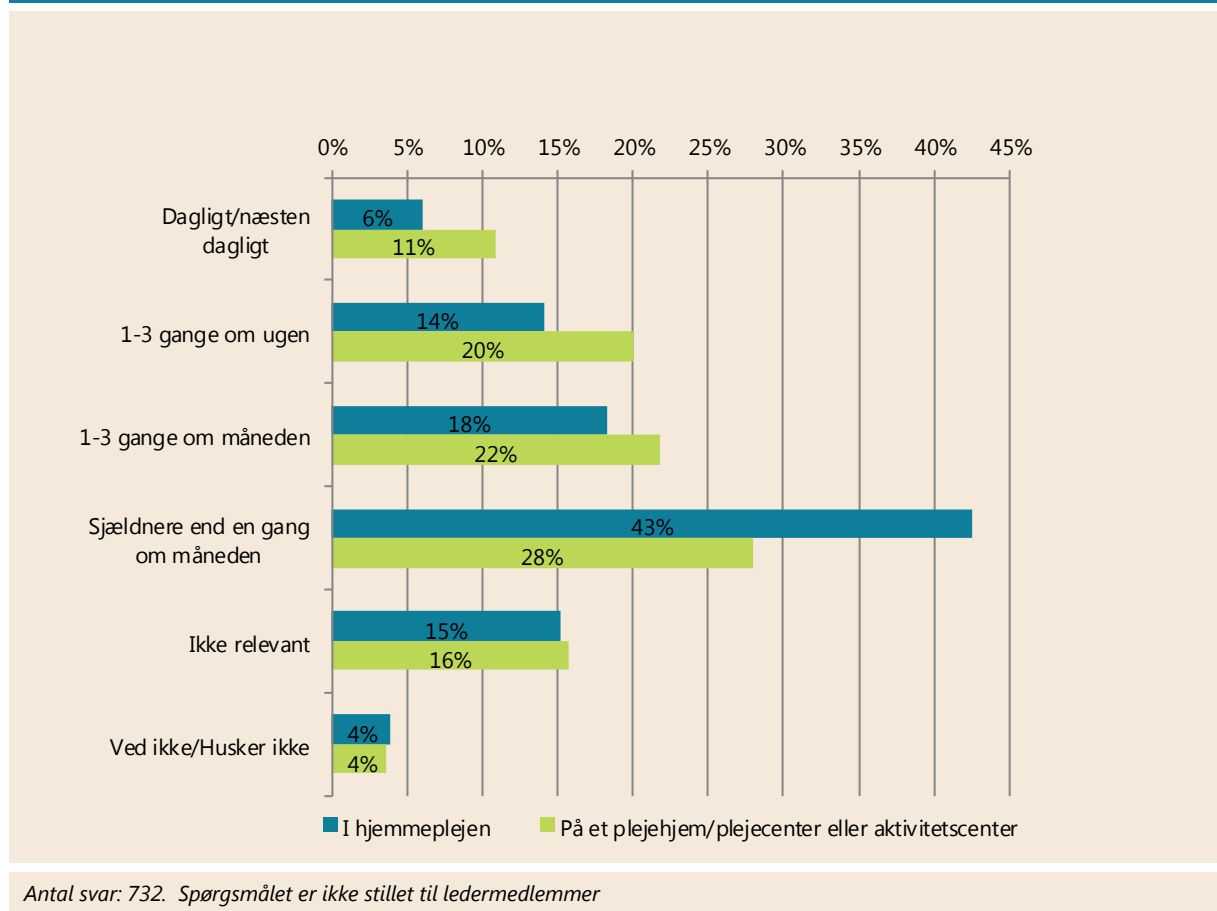
Påklædning

I hjemmeplejen må 6 procent dagligt/næsten dagligt og 14 procent 1-3 gange om ugen undlade at hjælpe demente med påklædning, fordi den demente modsætter sig. 18 procent må undlade at hjælpe med påklædning 1-3 gange om måneden og 43 procent sjældnere end en gang om måneden.

På plejecentre må 11 procent undlade at hjælpe med påklædning dagligt/næsten dagligt, 20 procent 1-3 gange om ugen og 22 procent 1-3 gange om måneden. 28 procent oplever det sjældnere end en gang om måneden.

Dermed er det også et problem, som opleves oftere af de ansatte på plejecentrene end blandt ansatte i hjemmeplejen.

Figur 11 Hvor ofte må du undlade at udføre følgende opgaver, fordi en demens modsætter sig? - Påklædning

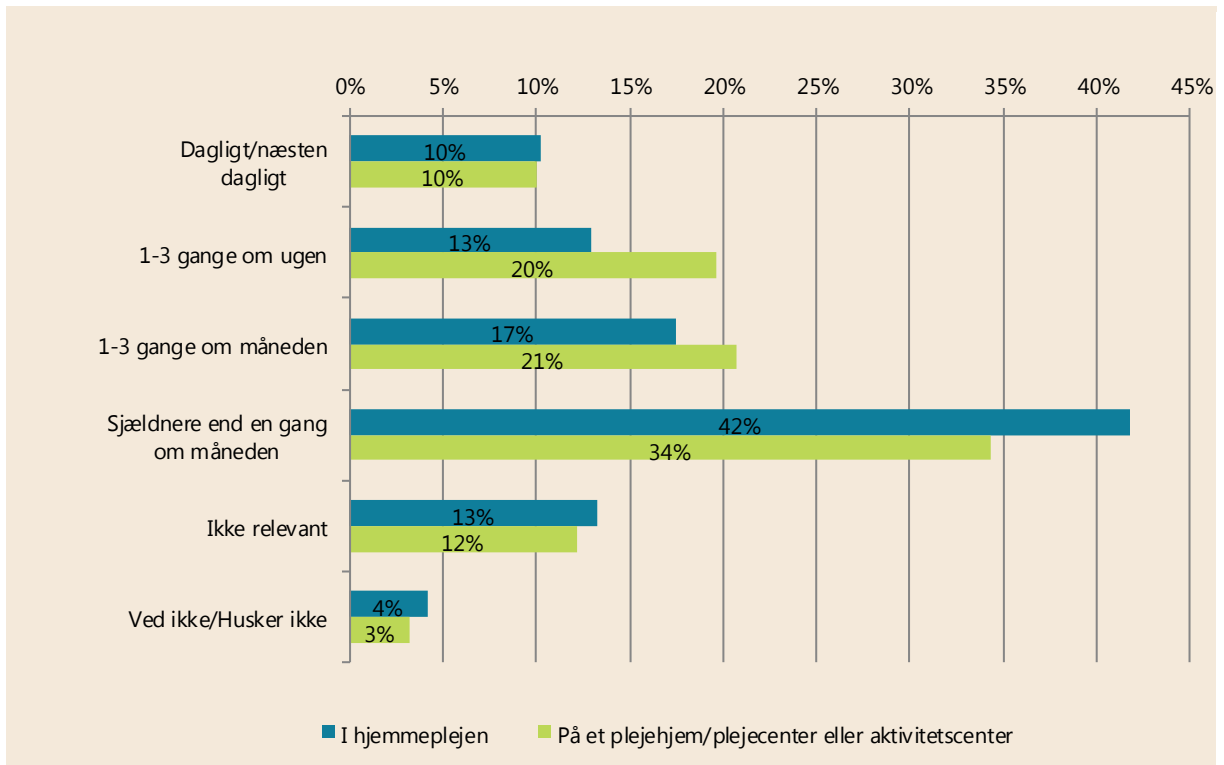

Hjælp ved måltider

I hjemmeplejen må 10 procent dagligt/næsten dagligt undlade at hjælpe demente med at spise/drikke, fordi den demente modsætter sig. Det oplever 13 procent 1-3 gange om ugen, 17 procent oplever det 1-3 gange om måneden, og 42 procent oplever det sjældnere end en gang om måneden.

På plejecentre er det ligeledes 10 procent, der dagligt må undlade at hjælpe demente med at spise og drikke, fordi den demente modsætter sig. 20 procent oplever det 1-3 gange om ugen og 21 procent 1-3 gange om måneden. 34 procent oplever det sjældnere end en gang om måneden.

Figur 12 Hvor ofte må du undlade at udføre følgende opgaver, fordi en dement modsætter sig? - Hjælp til spisning/drikke

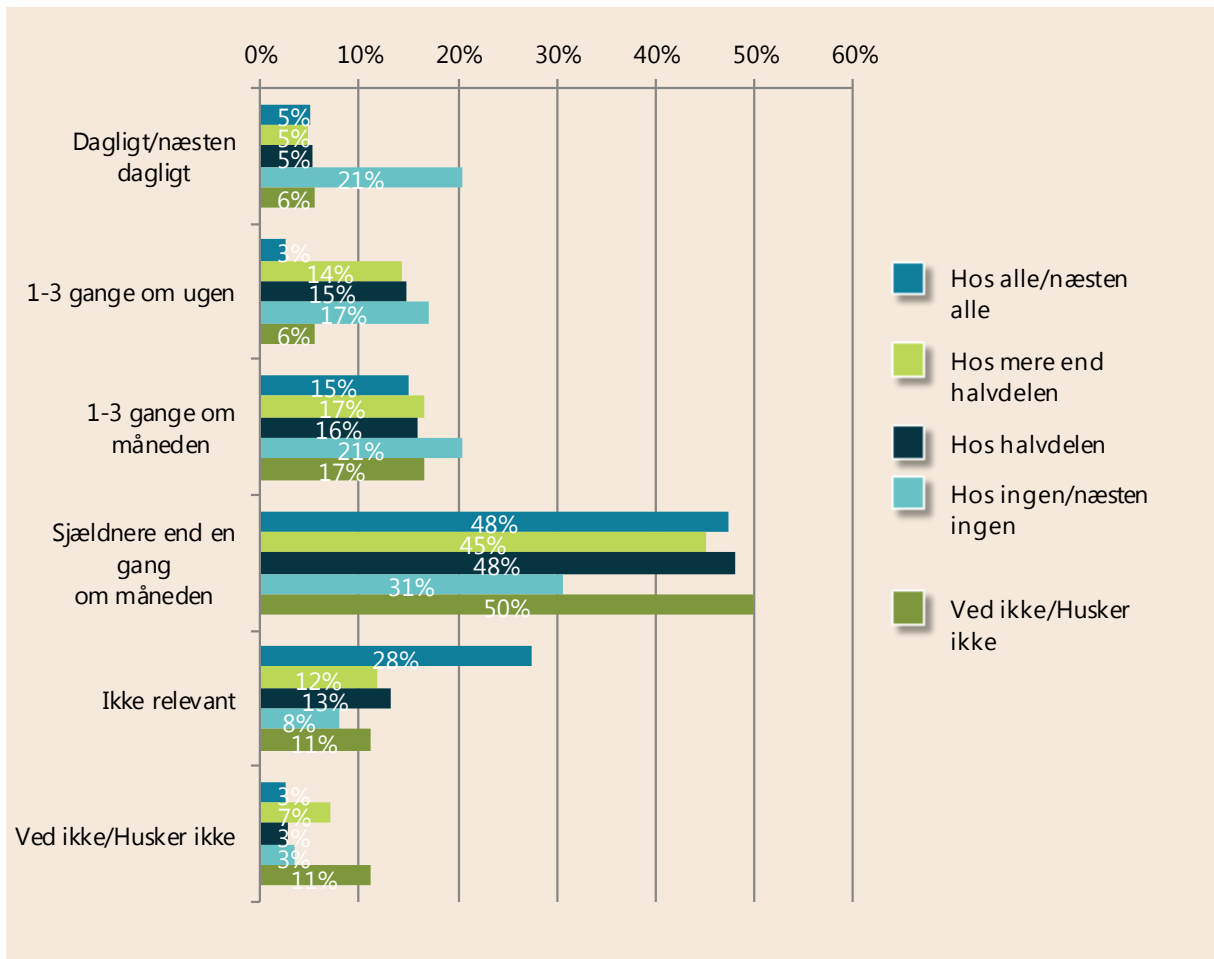
Antal svar: 732. Spørgsmålet er ikke stillet til ledermedlemmer

Figur 13 viser, at hvis der er sat tilstrækkelig tid af til opgaverne hos de ældre i hjemmeplejen, så er der også færre ansatte, der må undlade at hjælpe i spisesituationen, fordi den ældre modsætter sig.

Hvis medlemmerne har tilstrækkelig tid hos alle/næsten alle demente, er det kun 8 procent, som mindst en gang om ugen må undlade hjælp til spise/drikke, fordi en dement modsætter sig. Hvis medlemmerne har tilstrækkelig tid hos ingen/næsten ingen af de ældre, må 38 procent undlade hjælp til spise/drikke mindst en gang om ugen. Sammenhængen er statistisk sikker.

Figur 13 Hvor ofte må du undlade at udføre følgende opgaver, fordi en dement modsætter sig? - Hjælp til spisning/drikke

Krydset med: Hos hvor stor en andel af de demente borgere oplever du, at der er afsat tilstrækkelig tid til at løse dine opgaver?

Antal svar: 263. Spørgsmålet er ikke stillet til ledermedlemmer

Denne kommentar fra et medlem illustrerer problematikken:

Jeg kommer dagligt hos en dement borger. De dage, hvor jeg kommer, får jeg for det meste lov til at hjælpe. Men når der kommer en kollega eller vikar, går det helt galt. Borger får ikke noget at spise og får ikke gjort rent. Hun smider simpelthen personalet ud. Det kræver rigtig meget tid hos borgerne, men tiden mangles.

Social- og sundhedshjælper, hjemmeplejen

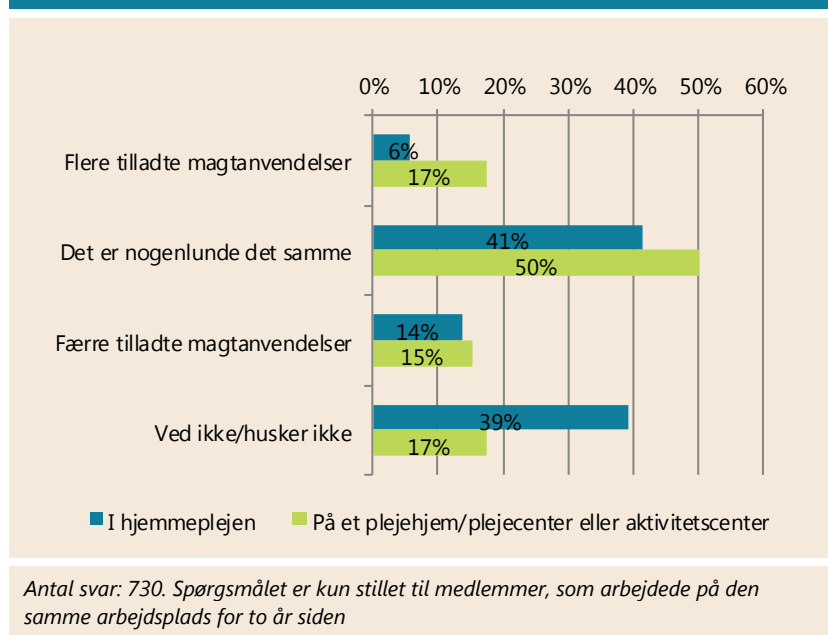
Magtanvendelser

Medlemmerne er spurgt til antallet af tilladte magtanvendelser over for demente borgere. Her ses der ikke noget entydig udvikling.

På plejecentre oplever 17 procent af medlemmerne flere tilladte magtanvendelser, og 15 procent oplever færre tilladte magtanvendelser. 50 procent oplever, at det er uændret.

Resultaterne er mere usikre, når vi ser på hjemmeplejen, hvor 39 procent svarer ved ikke/husker ikke på spørgsmålet.

Figur 14 Tænk på de demente borgere, du møder i dit arbejde. Oplever du, at der sker flere eller færre tilladte magtanvendelser over for demente borgere nu end for to år siden?

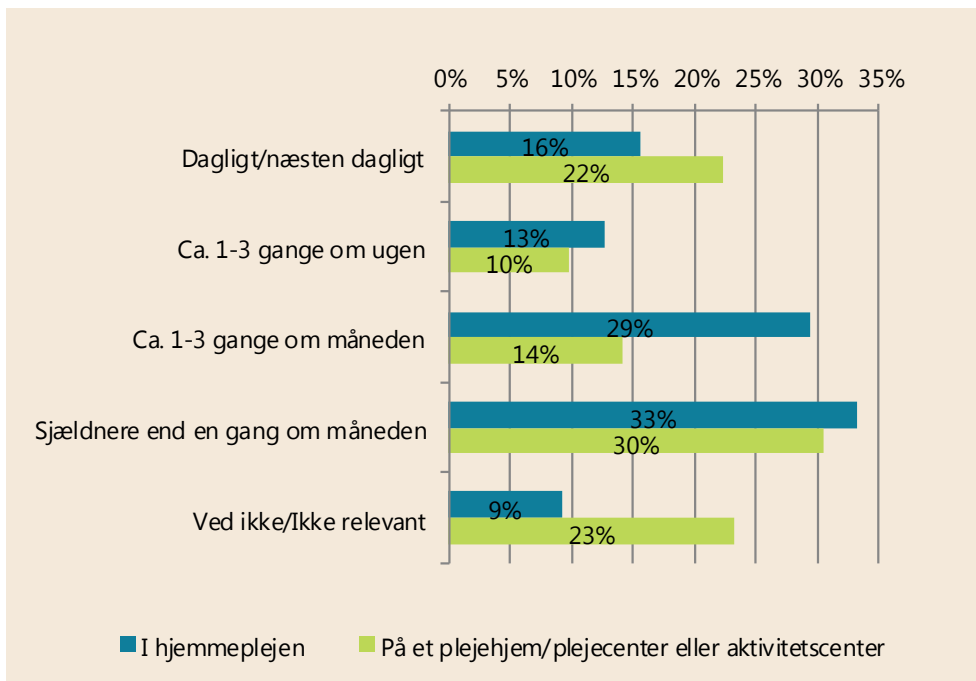

Borgere, der ikke er diagnosticerede med demens

16 procent af medlemmerne i hjemmeplejen oplever dagligt/næsten dagligt ældre med symptomer på demens, men hvor det ikke er diagnosticeret. 13 procent oplever det ugentligt, og 29 procent oplever det en eller flere gange om måneden. 33 procent oplever det sjældnere end en gang om måneden.

På plejecentrene er det næsten hver fjerde, der møder ældre dagligt/næsten dagligt, som viser symptomer på demens, og 20 procent møder sådanne ældre 1-3 gange om ugen. 14 procent oplever det en eller flere gange om måneden, og 30 procent oplever det sjældnere end en gang om måneden. Hele 23 procent svarer, at spørgsmålet ikke er relevant, eller at de ikke ved det.

Figur 15 Hvor ofte har du inden for det seneste år mødt borgere i dit arbejde, hvor du observerer symptomer på demens, men hvor det ikke er diagnosticeret?

Antal svar: 679. Ikke stillet til medlemmer, som kun arbejder med demente.

Mange plejecentre er ikke indrettet til demente

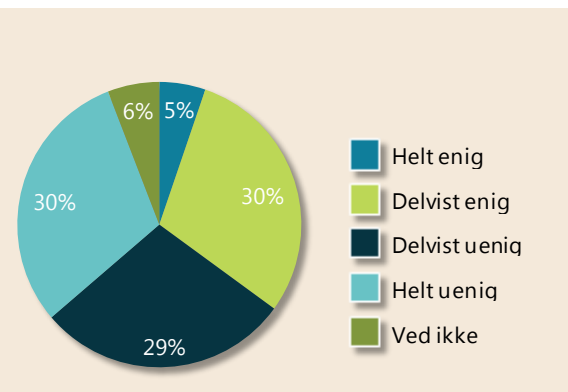
Medlemmerne på plejecentre er spurgt, om deres arbejdsplads er fysisk indrettet, så den forebygger konflikter for de demente.

Kun 5 procent af medlemmerne er helt enige i, at deres arbejdsplads er indrettet så, den forebygger konflikter. 30 procent er delvist enige. 29 procent er delvist uenige. 30 procent er helt uenige i, at deres arbejdsplads er indrettet, så den forebygger konflikter for de demente.

Det er eksempelvis muligt via indretning og farvevalg at forebygge konflikter, eller at dørsøgende demente forlader deres bolig.

Figur 16 Min arbejdsplads er fysisk indrettet, så den forebygger konflikter for de demente.

Antal svar: 479. Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer på plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter. Spørgsmålet lød: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Min arbejdsplads er fysisk indrettet, så den forebygger konflikter for demente."

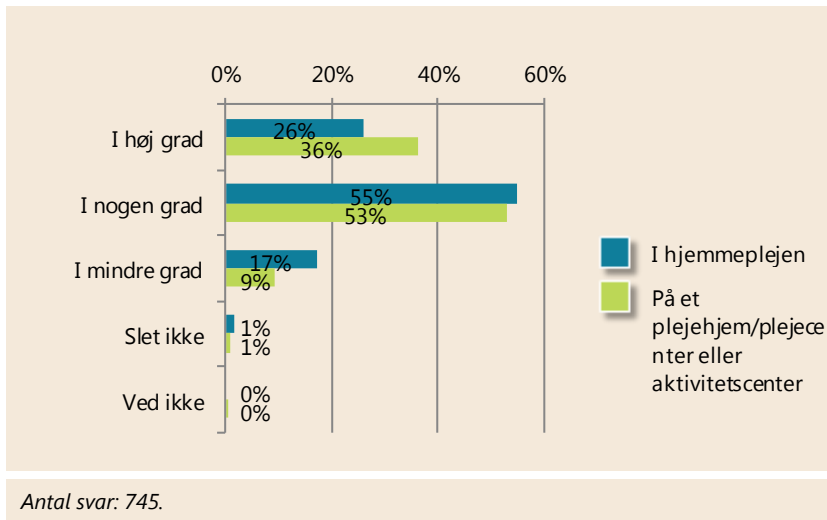
De fysiske rammer giver ikke gode muligheder for skærmning, så konflikter mellem beboere undgås. De friske bliver mødt med at "det må de finde sig i" = dårligt bo-miljø for begge parter.

Social- og sundhedshjælper på plejecenter.

Medlemmerne er godt rustet til arbejdet med demente

26 procent af medlemmerne i hjemmeplejen og 36 procent af medlemmerne på plejecentre mener i høj grad, at de har den fornødne viden og erfaring til at arbejde med demente borgere. Henholdsvis 55 og 53 procent svarer "i nogen grad", og henholdsvis 17 og 9 procent svarer, at de i mindre grad har den fornødne viden til arbejdet med demente. Kun 1 procent mener slet ikke, at de har den fornødne viden.

Figur 17 I hvilken grad synes du, at du har den fornødne viden og erfaring med demens til at arbejde med demente borgere?

Samme spørgsmål blev stillet til medlemmer i hjemmeplejen i december 2011. Medlemmernes svar har ikke flyttet sig siden 2011.

Dette medlem understreger, at de ufaglærte kolleger mangler viden om demente:

Jeg synes sommetider, det er svært at arbejde med mange ufaglærte i gruppen, fordi de ikke har den fornødne viden om demens. Der er SÅ megen uro omkring kolleger, som ikke har været "på skolebænken".

Social- og sundhedsassistent, plejecenter

Vold fra demente er udbredt på plejecentre

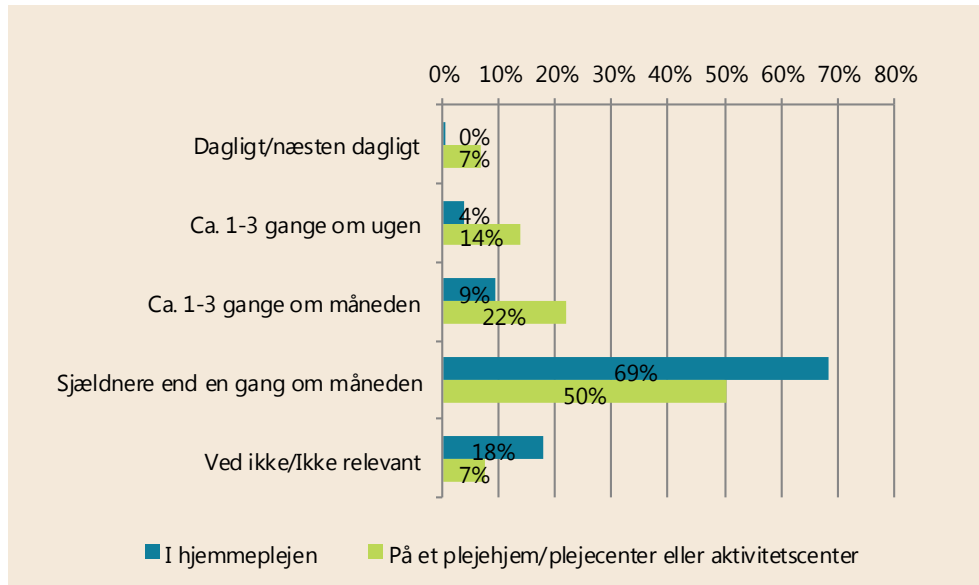
Især på plejecentrene bliver FOAs medlemmer udsat for vold fra demente.

Hvert femte medlem på plejecentre oplever mindst en gang om ugen at blive udsat for fysisk vold fra en demens. Det kan for eksempel være slag, niv, riv eller spyt. Heraf oplever 7 procent det dagligt eller næsten dagligt. 22 procent oplever det 1-3 gange om måneden, og halvdelen oplever det sjældnere end en gang om måneden.

I hjemmeplejen oplever 4 procent vold fra demente 1-3 gange om ugen. 9 procent oplever det 1-3 gange om måneden, og 7 ud af 10 oplever det sjældnere end en gang om måneden. 18 procent svarer, at vold fra demente ikke er relevant for dem.

Flere medlemmer skriver, at de oplever psykisk vold som det største problem, eksempelvis fra demente, som kommer med mange seksuelle kommentarer og ytringer.

Figur 18 Hvor ofte er du i dit arbejde udsat for fysisk vold, fx slag, niv, riv, spyt fra en borger med demens?

Antal svar: 745

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 11. til 22. september 2014. Der blev udsendt en rykker i perioden.

Indsamlingsmetode

Spørgeskemaet er udsendt via e-mail til FOAs medlemspanel, MedlemsPulsen.

Målgruppen

I alt 786 af FOAs medlemmer af Social- og sundhedssektoren, som arbejder i ældreplejen, har deltaget i undersøgelsen. Heraf arbejdede 757 med demente.

Antal besvarelser og svarprocent

Spørgeskemaet blev sendt til 3430 medlemmer. 97 mailadresser var uvirksomme. 1.978 medlemmer besvarede spørgeskemaet. Det giver dermed en svarprocent på 59.